

Pospíšil, Ivo

Hrst nových rusistických studií

Opera Slavica. 2002, vol. 12, iss. 3, pp. 50-51

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117714>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

s dalšími odkazy. Knize by ovšem nebyly uškodily korektury rodilého mluvčího, neboť v pravopise, gramatice i dělení slov jsou zde patrné nedostatky.

Ocenit naopak musíme přehlednou časovou tabulku na konci svazku, která ve zkratce seznamuje čtenáře s klíčovými událostmi polských dějin, polské literatury a kultury i obecnými kulturními dějinami od doby vrcholného středověku.

Obecně ovšem můžeme říci, že kniha je užitečným, fundovaným a originálním kompendiem pro německého čtenáře zajímajícího se o literární dějiny. Jeho nejpočetnější čtenářskou obec budou tvořit patrně studenti a zájemci o polskou problematiku, které může (a asi i má) toto dílo podnítit k četbě primárních textů. A jak sami autoři zmiňují v předmluvě, pro veřejnost vědeckou pak bude toto obecně čtivé dílo zřejmě přínosem menším.

Siegfried Ulbrecht

Hrst nových rusistických studií

Литературное наследство. Неизданный Лесков. Книга вторая. Ответственные редакторы К. П. Богаевская, О. Э. Майорова, Л. М. Розенблюм. ИМЛИ РАН, „Наследие“, Москва 2000.

Russian Postmodernism. New Perspectives on Post-Soviet Culture. Mikhail Epstein, Alexander Genis and Slobodanka Vladiv-Glover. Translated and edited by Slobodanka Vladiv-Glover. Berghahn Books. New York – Oxford 1999.

Amory Burchard: Klubs der russischen Dichter in Berlin 1920-1941. Institutionen des literarischen Lebens im Exil. Arbeiten und Texte zur Slavistik 69. Herausgegeben von Wolfgang Kasack. Verlag Otto Sagner, München 2001.

Kolchinsky, I.: The Revival of the Russian Literary Avant-Garde. The Thaw Generation and Beyond. Slavistische Beiträge. Herausgegeben von Peter Rahder. Verlag Otto Sagner, München 2001.

Блюм, А. В.: Советская цензура в эпоху тотального террора (1929-1953). Академический проект, С.-Петербург 2000.

Po první knize věnované N. S. Leskovovi (1995) s úvodní statí D. S. Lichačova, s partií o genezi některých Leskovových děl (*Божедомы, Очарованный странник, Захудалый род, Чортovy куклы, Повесть о богоугодном дьяволе, Скоморох Памфалон*) a kapitolách o neuskutečněných záměrech a náčrtech, mj. *Повесть о безголово́й Няеде. Из воспоминаний сумасшедшего художника, Соколий перелет – Фрагменты незавершенного романа* o „человеке без направления“, a dalších drobnějších prózách včetně apokryfů, a dále o reálných základech syžetů a postav (Artur Benni), obsahuje druhá kniha korespondenci o L. Tolstém, studie o neznámých Leskovových pracích a o jeho spolupráci s časopisy *Новое время* (1876-1880), *Петербургская газета* (1879-1895), *Русская жизнь* (1894) a podnětné materiály k biografii (dětství, Kyjev, vzpomínky N. M. Bubnova, Leskov a rodina Tolstých), stejně jako vynikající přehledy o recepci Leskova v Anglii a USA (W. B. Edgerton), v Itálii (Danilo Cavaion)

a ve Francii a Švýcarsku. Kapitoly o přijetí Leskovova díla v nevelmocenských zemích přijdou snad na řadu později.

Pro „oficiální“ knihu o ruském postmodernismu je typická sociologicko-politologická linie, již se uvedení tři autoři stali „klasiky“ ruského postmodernismu na Západě. Najdeme tu autoritativní stať o vzniku ruské postmoderny, v jejímž středu stojí Andrej Bitov, a posunech v době perestrojky. Druhá část obsahuje různé manifesty, studie a eseje, jejichž autory jsou Epstein (kdysi Epštejn), Genis a Vladiv-Gloverová, mj. *Teze o metarealismu a konceptualismu* (1983), *Jako mrtvola v poušti: dehumanizace v nové moskevské poezii* (1987), *Ekologie a myšlení* (1982), *Paradox akcelerace* (1985) od Epsteina, *Socialistický realismus a postmodernismus, Hranice a proměny: Viktor Pelevin v kontextu postsovětské literatury* od Genise nebo studii o Petruševské a Tolsté od S. Vladiv-Gloverové. Přehled *Who's Who in Russian Postmodernism* činí z knihy vhodnou encyklopedii: škoda, že se k Západoevropanům a Američanům asi nedostanou mnohem méně efektní, ale o to efektnější studie I. Skoropánové a G. Něfaginové – velká je moc medializace a jejich idolů.

Knihu o ruském literárním životě v Berlíně v letech 1920-1941 včetně hororových pasáží o „zapojení“ ruské emigrace od r. 1933 lze doporučit všem rusistům: časopisy *Smena Vech*, *Nakanune* nebo různé kroužky a kluby vzaly ve své heterogenitě za své po Hitlerově nástupu. Mihnou se tu siluety tehdejších koryfejí Georgije Němiroviče-Dančenka, Vladislava Chodaseviče, Jurije Ofrosimova v souvislostech méně známých.

Nápaditá kniha o zmrtvýchvstání avantgardy v době tzv. oblevy (ottepel') ukazuje, že od 40. let 20. století se v ruské sovětské literatuře něco dělo – ale to se už dávno ví a psalo se o tom; návaznost na poetiku ruské avantgardy je tu však prezentována poprvé komplexně, se všemi složitostmi.

Ten, kdo se zabývá sovětskou literaturou v onom spíše mrtvém čase 1929-1953 (a bylo by třeba se touto dobou zabývat vskutku literárněvědně!), neměl by pominout Bljumovo kompendium, které zaznamenává stopy spisovatelského odporu již roku 1927, zkoumá mj. osud M. Kolcova, M. Bulgakova, J. Zamjatina, shromažďuje informace šířené toliko ústní cestou, ale především důkladně mapuje systém státní kontroly literatury („glavlit“, technologie cenzurní kontroly, vše od vědecké literatury po masový tisk a knihovny), aniž pomíjí pokusy o rezistenci. Jde o základní knihu v tomto oboru, i když zjevně nikoli faktograficky a interpretačně vyčerpávající.

Ivo Pospíšil